

**TRANSIZIO TEKNOLOGIKOAN GENERO-ARRAKALA
IXTEA FUNTSEZKOA DA HAZKUNDE EKONOMIKO
ETA SOZIALERAKO, ETA HEZKUNTZAKO LEHEN
ETAPETAN INBERTITZEA ESKATZEN DU**

Posted on 07/10/2024 by Naider

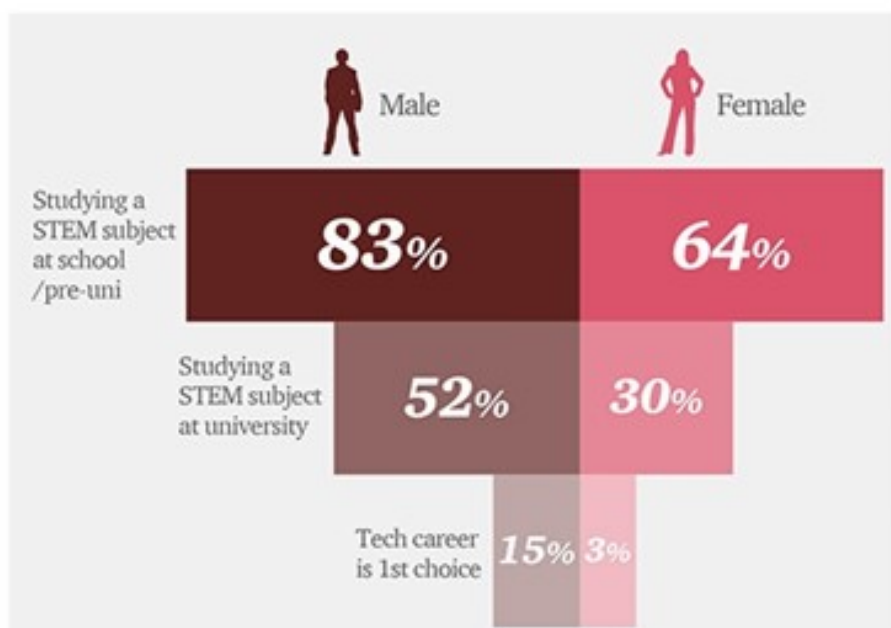
Generoen arteko aldeak arazo kritikoa izaten jarraitzen du maila globalean, Munduko Ekonomia Foroak [bere azken txostenean](#) nabarmentzen duen bezala. Aurrerapena oztopatzen eta emakumeek mundu osoan dituzten aukerak mugatzen jarraitzen du. Munduko Ekonomia Foroaren datuen arabera, genero-parekotasuna maila globalean zertxobait hobetu bada ere aurreko urteekin alderatuta, hobekuntza oso motela da oraindik, eta hala ikusten da gizarteko segmentu eta prozesu guztietan, egungo trantsizio teknologikoa barne.

Trantsizio hori funtsezkoa da osasun-laguntza, lan egiteko era edo klima-aldaketaren aurka borroka hobetzeko. Bertan nabigatzen dugun bitartean, zientzia, teknologia, ingeniari eta matematika (STEM) arloetako langileak funtsezkoak dira; hala ere, emakumeen ordezkari txikia nabarmena da. Bizitza- eta osasun-zientzien diziplinetan eskulanaren proportzioari dagokionez neurri batean parekotasuna lortu dugun arren, eremu gehienetan emakumeak oso atzeratuta daude. Bereziki kezkarria da ITen eremua, egungo joerek iradokitzen baitute emakumeek 280 urte baino gehiago behar izan ditzaketela ordezkari-berdintasuna lortzeko. Oro har, emakumeak eskulanaren % 28 baino ez dira STEMen.

STEMen genero-arrakalaren sustraiak ulertzea

PwC-ren arabera, trantsizio teknologikoan emakumeen talentua gutxiegia ordezkatzeko delako oso goiz ikusten da, eskolan hasten da eta bizitza osoan zehar jarraitzen du. Nazio Batuen Garapenerako Programaren (PNUD) Uzbekistango azterlan batek antzeko emaitzak eman zituen: 13 eta 18 urte bitarteko neskek STEMekiko interesa garatu ohi dute, eskolako klaseen, STEM jardueretan parte hartzearen eta STEMen telebistako esposizioaren eraginez.

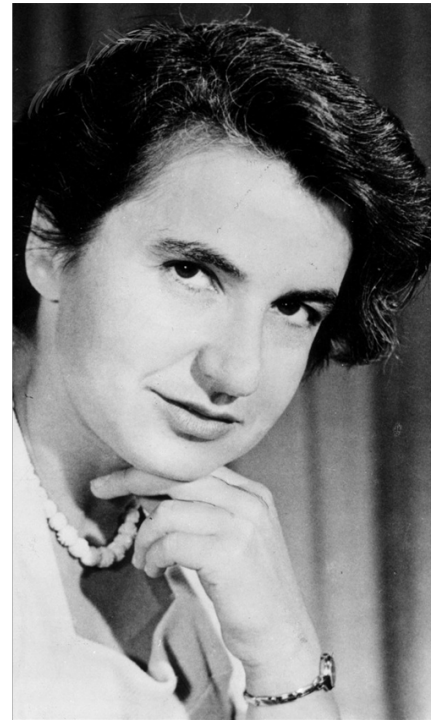
Unibertsitatean iristen direnean, emakumeen % 30ek soilik ikasten dituzte STEM ikasketak Erresuma Batuan, eta gizonen kasuan, berriz, % 52k. Lan-bizitzarako trantsizioan, zaila da, halaber, emakumeak STEM postuetan atxikitzea; izan ere, STEM lan-indarra uzten dute pixkanaka, esperientzia handiagoa hartzen duten eta postu altuagoak lortzen dituzten heinean. Joera konstante horri «leaky pipeline» (ihesak dituen hodia) deitu zaio.

Eskolan, unibertsitatean eta lehen lan aukeran STEMen dauden emakumeen ehunekoa. Iturria: PwC UK.

Asko dira joera horretarako bilatu diren azalpenak. PwC-ren arabera, emakumezko erreferenteen urritasuna oztopo garrantzitsua da, baita teknologiak emakumei mundua aldatzeko aukera emateko moduari buruzko ulermen mugatua ere. Iritzi hori Amerikako Unibertsitateko Emakumeen Elkarteak (AAUW) babesten du. Elkarte horrek dio estereotipo negatiboak berresteko beldurrak eragin negatiboa izan dezakeela errendimenduan eta lanbide-asmoetan, "estereotipoen mehatxu" gisa ezagutzen den fenomeno. Bere ikerketen arabera, emakumezko erreferenteekiko esposizioak beldur hori arintzen lagun dezake.

Hala ere, zientzietan, teknologian eta matematiketan jarraitzea erabakitzen duten emakumeek kristalezko sabai batekin topo egiten dute askotan, nahiz eta adituen eremutik termino berriago bat sartu duten: eskailera-maila hautsia. Erronka hau da: sektorean zuzendaritza-postuak edo erdi-mailakoak lortzea, eta horrek are gehiago areagotzen ditu hodian ihesak.

Emakumeak STEMen (ezkerretik eskuinera): Zaha Hadid (arkitektoa eta Pritzker sariaren irabazlea); Ginny Rometty (ingeniari elektrikoa eta IBMko zuzendari nagusi ohia); Rosalind Franklin (kimikaria - bere lanak DNAREN egitura aurkitzera eraman zuen).

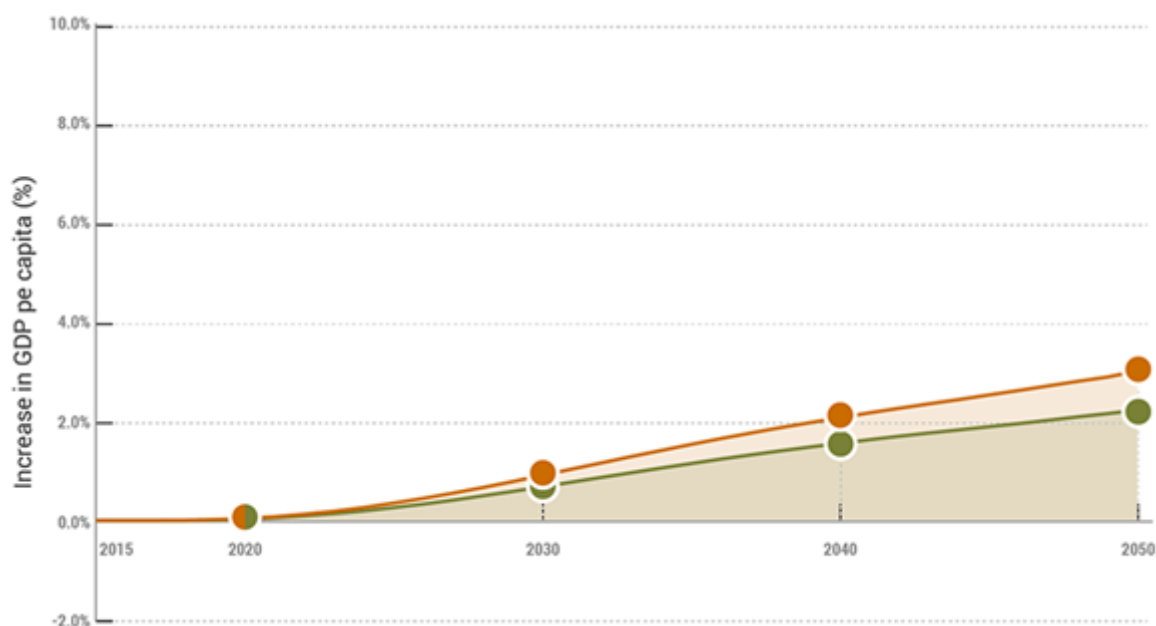
Genero-arrakalak trantsizio teknologikoan duen eragin ekonomikoa eta soziala

Gaur egun hobekien ordaintzen diren enpleguetako batzuk ingeniartzakoak eta informatikakoak dira, baina genero-arrakalak direla-eta, emakumeek zailagoa dute hobeto ordaindutako aukera horiek eskuratzea, gizonekin alderatuta. Europako Parlamentuak adierazi zuen STEMetan lan egiten dutenek langabezia-tasa txikiagoei egin behar dietela aurre, eta soldata nabarmen handiagoak dituztela. Emakumeak STEM eremuetatik kanpo uztean, murriztu egiten dira arrakasta ekonomikorako dituzten aukerak, eta areagotu egiten zaie pobrezia-arriskua.

Gainera, lanpostu teknologikoetarako emakumeak aktiboki kontratatzen ez dituzten enpresek mugatu egiten dute askotariko talentua gordetzeko aukera, eta ikuspegi berritzaileak galtzen dituzte. Bazterketa horrek sormena eta berrikuntza itotzeaz gain, emakumeen behar eta ikuspegi espezifikoak ere alde batera uzten ditu, aurreiritzi historikoak betiketuz. Askotan, berrikuntzak buruan gizonak bakarrik dituztela diseinatzen dira, gizartearen zati garrantzitsu bat alde batera

utziz. Medikuntzan, medikamentu gehienak batez ere gizon zurietan probatu dira, emakumeen eta beste etnia batzuen desberdintasun fisiologikoak kontuan hartu gabe. Era berean, segurtasun-uhak lehen aldiz sartu zirenean, gizona gorpuzera egokitzeko diseinatu ziren, eta, horren ondorioz, emakume eta haur askok bizia galdu zuten.

Genero Berdintasunaren Europako Institutuaren (EIGE) arabera, STEM eremuetan genero-berdintasuna lortzeko EBko per capita BPG % 2,2 eta % 3,0 artean handitu lezake hemendik 2050era, hau da, 610.000 eta 820.000 milioi euro arteko mozkin ekonomikoak. Genero-berdintasunaren aldeko ahalegin globalek EBko per capita BPG % 6,1 eta % 9,6 artean handitu dezakete hemendik 2050era, hau da, 1,95 eta 3,15 bilioi euro artean. Era berean, Nazioarteko Diru Funtzako (NDF) emakumeen talentuaren potentzial ekonomikoa ere azpimarratzen du, STEM eremuetan oztopoak kentzeko Japoniako hazkunde ekonomikoa % 20 bizkortu dezakeela iradokiz, muga teknologikoak gaindituz eta japoniar langile guztien ongizate orokorra % 4 hobetuz.

STEMen genero-desberdintasunak ezabatzeak per capita BPGan duen eragina. Iturria: Genero Berdintasunaren Europako Institutua

Genero-arrakala teknologian

Lehen urteak erabakigarriak dira jakin-mina eta esplorazio zientifikoa sustatzeko eta genero-estereotipo kaltegarriari aurre egiteko. STEMen emakumeen ordezkartza areagotzeko eta genero-arrakala murrizteko, funtsezkoa da emakumearen bizi-ziklo osoan inbertitzea, lehen haurtzaroko garapenetik hasita eta eskola-ikaskuntzarekin jarraituz.

AAUWren arabera, neskek zientziarekiko eta ingeniariarekiko duten interesa lantzeko ahaleginak egin behar dira. Horren barruan sartzen da emakumezko erreferenteen ikusgaitasuna handitzea neskeentzat zein mutilentzat, STEM ikasgai ia guztietan errendimenduan genero-desberdintasunik ez dagoela azpimarratzea, hazteko pentsamoldea sustatzea, estereotipoen mehatxuei buruz irakastea eta neskek animatzea bokaziorako zein trebetasun diren garrantzitsuak aitortzera eta bigarren hezkuntzako zientzia- eta teknika-ikasgai aurreratuak aukeratzera.

Era berean, UNDPek Ipar Mazedonian egindako ikerketak hainbat estrategia iradokitzen ditu neskek STEM lasterketak jarraitzera animatzeko. Bigarren hezkuntzako ikasleentzako eskala handiko programak abian jartzeak STEM eremuak kontuan hartzera bultzatuz ditzake gazteak. Sustapen-

ekitaldiak antolatzeak are gehiago bultzatzea dezake STEM gaiekiko interesa, eta STEMen emakumeentzako gobernu-bekek, berriz, funtsezko finantza-laguntza eman dezakete. Mentoretza-aukerei laguntzeak eta praktikak eskaintzeko hezkuntza-erakundeen eta STEM enpresen arteko lankidetzak sustatzeak ere berebiziko garrantzia izan dezakete bide horretan.

Hala ere, emakumeei ematen zaien laguntzak lehen ekimen horietatik harago joan behar du, eta ibilbide akademiko eta profesionalean jarraitu behar du, helduaroan interes iraunkorra eta lan-aukera hobeak bermatuz.

Funtsean...

... genero-arrakalak, oro har, arazo globala izaten jarraitzen du, mundu osoko emakumeen aurrerapena eta aukerak oztopatzen dituena. Zientzietan, teknologian, ingeniartzan eta matematiketan aurrerapen batzuk egin diren arren, ezberdintasunak bere horretan jarraitzen du eta emakumeak oso gutxi ordezkatuta daude. Arrakala hori ixteko ahaleginek haur-hezkuntzako inbertsioekin hasi behar dute laster, eta emakumeen karrera profesionalean laguntza etengabea ematen jarraitu behar dute. Neskek STEMekiko duten interesa sustatzeko, erreferentzia-ereduak emateko eta estereotipoei aurre egiteko ekimenak funtsezkoak dira hodian pitzadurak estaltzen hasteko.

Trantsizio honetan arrakala ixteak hazkunde ekonomikoa sustatzeaz gain (EIGE eta NDF bezalako erakundeak nabarmentzen dira), berrikuntza eta gizartearen aurrerapena ere sustatuko ditu. Teknologian genero-parekotasuna lortzea ez da justizia-kontua soilik, etorkizun inklusiboagoa eta oparoagoa sortzeko agindu estrategikoa baizik.

